

Asia: VN/325/2021-YM-33

Yhteishallintolain uudistus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristöministeriölle yhteishallintolain uudistuksesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

LAUSUNNONANTAJASTA

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta (HYY) edustaa noin 26 000 Helsingin yliopistossa opiskelevaa korkeakouluopiskelijaa. Tämän lisäksi HYY on perusajajäsenenä mukana Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiössä. Ylioppilaskunnan tavoitteena on edistää korkeakouluopiskelijoiden asemaa yhteiskunnassa ja varmistaa, että jokaisella korkeakouluopiskelijalla on mahdollisuus opiskella ja samalla elää täysipainoista elämää.

YLEISET KOMMENTIT

HYY näkee, että yhteishallintolain rakenne ei nykyisellään vastaa opiskelija-asumisen tarpeita. Laissa määritetään hyvin tarkasti yhteishallinnon rakenteita ja toteutustapaa. Tämä ei ole ideaali ratkaisu opiskelija-asumisen toimijoille, joiden perustajajäseniä ovat opiskelijajärjestöt.

Opiskelijat ovat yhteishallintolain piirissä erityisryhmä, jolla on hyvin erilaiset tarpeet kuin muilla ryhmillä. Opiskelija-asuminen on jo lähtökohtaisesti väliaikaista ja lisäksi asunnon vaihto opiskelija-asunnosta toiseen on erittäin yleistä esimerkiksi soluhuoneen vaihtuessa yksiöön. Tämä tarkoittaa, että opiskelijoiden aktivoiminen mukaan yhteishallintolain mukaisiin toimielimiin on erityisen haastavaa.

Suomen opiskelija-asunnot SOA ry:n tutkimuksen mukaan opiskelijat toivovat erityisesti matalan kynnyksen asukastoimintaa. Opiskelijat ovat kiinnostuneita yhteisöllisyydestä ja satunnaisesta toiminnasta myös digipalveluissa. Näihin toiveisiin vastaa huonosti yhteishallintolain hierarkinen rakenne, joka korostaa vuosittain valittavia toimielimiä asukasosallisuuden sijaan. Erityisesti asukastoimikunnan rooli on opiskelijoille vaikea. Sekä yhteisöjen että asukkaiden resursseja menee toimikuntien ylläpitämiseen, kun opiskelijat toivoisivat erityisesti panostuksia asukastoimintaan.

HYY katsoo, että sähköisten toimintamallien mahdollistaminen on tärkeä askel yhteishallinnon kehittämisessä. On kuitenkin riittämätöntä ulottaa sähköiset toimintamallit vanhan hierarkisen järjestelmän kokouskäytäntöihin. HYY näkee, että lainsäädännössä tulee huomioida sähköinen koko yhteisön osallistaminen yhteishallinnon muotona.

2 § SOVELTAMISALA

HYY kannattaa vahvasti pykälään lisättyä erityisryhmäpoikkeusta ja on erityisen tyytyväinen opiskelija-asumisen huomioimisesta. HYY kuitenkin katsoo, että nykyinen muotoilu vaatii tuekseen vahvat yksityiskohtaiset perustelut. Erityisesti ylioppilaskunta toivoo joustoa hallituksen asukasedustajan valinnassa. Tässä erityisen hyvänä malli voisi olla esimerkiksi koko asukaskunnan avoin nettiäänestys. Lisäksi HYY kannattaa sähköisten käytäntöjen monipuolista hyödyntämistä asukashallinnossa ja asukashallinnon käsitteen laajentamista niin, että se koskisi esimerkiksi asiakasraateja ja koko asukaskunnalle tehtäviä kyselyitä.

5 § ASUKKAIDEN KOKOUS JA SEN KOOLLE KUTSUMINEN

HYY kannattaa ehdotusta, jonka mukaan asukkaiden kokouksen kutsuu koolle vuokratalo-yhteisö. Tämä selkeyttää tilannetta opiskelija-asunto-kohteissa, joissa asukastoimikunnan toiminta saattaa vaihdella vuosittain merkittävästi.

HYY pitää hyvänä asiana, että perusteluissa on huomioitu mahdollisuus hybridi- ja verkkokokouksiin sekä erikseen todettu lain mahdollistavan sähköisen äänestämisen. Perusteluita tulee tarkentaa siten, että vuokratalo-yhteisön on tarjottava sähköinen alusta kokoukselle. HYY katsoo, että lähtökohtaisesti myös lähikokoustamisen mahdollistamisen niille, jotka eivät pysty kokoustamaan verkossa, on erittäin tärkeää.

HYY kannattaa vahvasti asukkaiden moninaisuuden ja eri kielten huomioimista asukkaiden kokouksessa. Pyydettyessä kokousmateriaalien tulisi olla tarjolla vähintään englanniksi ja ruotsiksi.

6 § ASUKASTOIMIKUNTA

HYY näkee, ettei opiskelija-asunto-kohteisiin sovi malli, jossa asukastoimikunnat perustetaan asukkaiden kokousten yhteydessä. Asukastoimikuntien toimintaa tulee kehittää suuntaan, jossa

toimikuntia voidaan perustaa aina silloin, kuin vapaaehtoisia toimintaan löytyy. Samalla asukastoimikuntien tarkoitus tulee olla kohteen asukkaiden yhteisöllisyyden edistämässä ja asukastoiminnan järjestämisessä.

Asukasosallisuutta voitaisiin tukea asukastoimikunnan ohella esimerkiksi sähköisin äänestyksin ja kyselyin. HYY toivoo, että lain perusteluihin lisättäisiin poikkeusmahdollisuus opiskelija-asunnoille tällaista toimintaa varten.

7 § ASUKASTOIMIKUNNAN OSALLISTUMISOIKEUDET

Opiskelijat toivovat asukastoimikuntien järjestävän erityisesti asukastoimintaa. HYY katsoo, että jo nyt yhteisötasolla tehtävät päätökset järjestyssäännöistä, autopaikkojen jaosta ja yhteistilojen käytön periaatteista tulisi siirtää yhteistyöelimelle. Opiskelijoiden asumisen palvelut digitalisoituvat vauhdilla ja tätä kehitystä ei tue asukastoimikuntien vahva rooli kyseisissä asioissa.

Ylioppilaskunnan kohdan 6 § esityksen mukaisesti näemme tarpeelliseksi tehdä poikkeuksia asukastoimikuntien toiminnassa opiskelijakohteissa. Asukastoimikuntien vaikuttamiseen ja asukasdemokratiaan liittyvät tehtävät tulisi siirtää yhteistyöelimelle. Näin asukastoimikunnat voisivat keskittyä yhteisöllisyyden edistämiseen ja asukastoiminnan järjestämiseen silloin, kun motivoituneita opiskelijoita kohteessa asuu.

8 § YHTEISTYÖELIN

HYY katsoo, että ehdotettu säädös selkiyttää yhteistyöelimen roolia. Yhteistyöelimen tulee jatkossakin säilyä neuvoa-antavana elimenä, jonka tarkoitus on tuoda vuokraloyhteisön johdon tietoon asukkaiden mielipide. Erityisen hyvänä pidämme perustelujen painotusta molemminpuolisesta viestinnästä asukkaiden ja vuokraloyhteisön välillä. Yhteistyöelimen roolia tulisi kasvattaa asioissa, jotka jo tällä hetkellä päätetään yhteistötasolla.

Yhteistyöelimen valintatavan tulisi olla joustava, eikä valintoja tulisi opiskelija-asuntokohteissa sitoa asukastoimikuntien toimintaan tai asukkaiden kokousten tekemiin nimityksiin. Kannatamme mallia, jossa yhteistyöelimen jäsenet voitaisiin valita suoraan asukasäänestyksellä.

9 § YHTEISTYÖELIMEN OSALLISTUMISOIKEUDET

Kuten lausunnossa 7 § kohdalla toteamme, tulisi yhteistyöelimen tehtävänä olla käsitellä koko yhteisön tasolla tehtävät päätökset järjestyssäännöistä, autopaikkojen jakamisperusteista ja yhteistilojen varaustavoista. Yhteistyöelimen velvollisuutta viestiä aktiivisesti myös koko asukaskunnalle tulisi korostaa lain perusteluissa.

10 § ASUKKAIDEN EDUSTUS HALLITUKSESSA TAI VASTAAVASSA TOIMIELIMESSÄ

HYY katsoo, että vuokratoyhteisön hallitukseen tai vastaavaan toimielimeen asukkaiden edustajaa nimettäessä toimintatapoja tulisi joustavoittaa, jotta valittu edustaja todella edustaa koko asukaskuntaa. Ensisijaisesti ehdotamme mallia, jossa asukkaiden edustaja voitaisiin valita avoimella, koko asukaskunnan kattavalla, äänestyksellä. Ehdolle voisivat asettua kaikki vuokratoyhteisön asukkaat.

Toissijaisesti HYY kannattaa mallia, jossa yhteistyöelin voi avata avoimen haun vuokratoyhteisön asukkaille hallituksen jäsenen tehtävästä. Yhteistyöelin tekisi päätöksen valittavasta henkilöstä hakemusten ja mahdollisen haastattelun perusteella.

12 § ÄÄNIOIKEUS JA VAALIKELPOISUUS

HYY kannattaa säännökseen lisättyä kohtaa, jonka mukaan yhteishallinnon luottamustehtävään valitun tulee olla luottamustehtävässä toimiessaan yhteisön asukas.

Helsingissä 16.3.2022

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta

Takala Matias
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta